ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ИЗВОР

ISSN 1847-4454

28. октобар 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 409

МОШТИ СВ. СТЕФАНА ШТИЉАНОВИЋА ДОЧЕКАНЕ У ДАЉУ

Прослављена Крсна слава Епархије осечкопољске и барањске Свети Стефан Штиљановић

ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЖЕНА СА СЕЛА

ФЕСТИВАЛ ДЕЧЈЕГ ФОЛКЛОРА ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА ВУКОВАР ОДРЖАН У БОРОВУ

РОК ОСВЕЖЕЊЕ У БАРАЊИ: САСТАВ КАНДА, КОЦА И НЕБОЈША НАСТУПИО У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

У СРБИЈИ СУ 25. ОКТОБРА ОДРЖАНИ ПРЕВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ

ВИСОКА ИЗЛАЗНОСТ ОБЕЛЕЖИЛА ПАРЛАМЕНТАРНЕ ИЗБОРЕ У СРБИЈИ

Републичка изборна комисија (РИК) до закључења овог текста 27. октобра, објавила је како је на превременим парламентарним изборима у Србији који су одржани 25. октобра изборна „Студентска листа - студенти побеђују" освојила 2.270.190 гласова (52,71 одсто), док је листа „Александар Вучић - Уједињена Србија" освојила 1.687.201 гласа (39,17 одсто). Листа „Ивица Дачић - Фактор стабилности" освојила је 93.369 гласова, односно 2,17 одсто, док остале листе имају мање од један одсто гласова. Према прелиминарним резултатима, четири листе националних мањина остариле су заступљеност у Народној скупштини Србије. То су листе „Расим Љајић - Људски" са 20.559 гласова, односно 0,48 одсто, „Савез Војвођанских Мађара - др Балинт Пастор" са 34.763 гласова, што је 0,81 одсто, „СДА Санџака - Чувари Санџака" са 12.400 гласова, односно 0,29 одсто и Албанска коалиција са 27.670 гласова или 0,64 одсто.

Према наведеним прелиминарним резултатима „Студентска листа - студенти побеђују" освојила је 140 мандата, листа „Александар Вучић - Уједињена Србија" 104 мандата, листа „Расим Љајић - Људски" један мандат, Савез војвођанских Мађара - др Балинт Пастор два мандата, СДА Санџака - Чувари Санџака један мандат и Албанска коалиција два мандата, док листа „Ивица Дачић - Фактор стабилности" није освојила ниједан мандат.

Такође, према до тада обрађеном материјалу, Републичка изборна комисија наводи како је од 6.451.292 уписаних бирача, број изашлих бирача био 4.309.686, а од тога је било 4.251.501 важећих и 55.529 неважећа гласачка листића.

Графика: AI

ДО КРАЈА 2026. ГОДИНЕ И ПРЕДСЕДНИЧКИ ИЗБОРИ

Александар Вучић поднео је оставку на место председника Србије 27. септембра 2026. године, наводећи да жели да учествује на превременим парламентарним изборима као обичан грађанин, у оквиру политичке листе чији је био носилац. Након његове оставке, дужност вршиоца функције председника преузела је председница Народне скупштине **Ана Брнабић**, у складу са законским одредбама које предвиђају привремено обављање председничких дужности до избора новог шефа државе. Након парламентарних избора, Србију очекују и председнички избори, који би, у складу са законским роковима, требало да буду одржани до краја 2026. године, а тачан датум њиховог одржавања зависи од расписивања избора и званичне одлуке надлежних институција.

Маја МИЛАНОВИЋ

СТУДЕНТИ ИЗ ХРВАТСКЕ КОЈИ СУ СТИПЕНДИСТИ ВЛАДЕ СРБИЈЕ 13. ОКТОБРА ПРИСУСТВОВАЛИ СУ СВЕЧАНОМ ПРИЈЕМУ У ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПОДРШКА МЛАДИМА И ВЕЗА ЗА МАТИЦОМ

Студенти из Хрватске који студирају на државним универзитетима у Републици Србији захваљујући програму „Србија за Србе из региона" посетили су 13. октобра Владу Републике Србије, где их је угостио председник Владе Србије у техничком мандату, проф. др **Ђуро Мацут**. Мацут је, овом приликом, истакао да је кроз програм „Србија за Србе из региона" 19 младих Срба из Хрватске добило прилику да настави образовање на универзитетима у Србији, уз обезбеђене стипендије и смештај у студентским домовима.

- Разговарао сам са 19 младих људи који су дошли из Хрватске, то су наши сународници који су дошли на школовање на универзитете у Србији. Изузетно ми је задовољство што сам данас имао прилику да их упознам лично, да поразговарамо о њиховим плановима, где су уписали факултете и каква су им очекивања. Ово је пројекат који се организује већ десет година, у сарадњи са Министарством спољних послова, Министарством просвете и, у овом случају, са Епархијом осјечкопољском и барањском и владиком Херувимом, који је много допринео да се наши млади сународници из Хрватске нађу на универзитетима у Србији. Желео бих да изразим изузетно задовољство што су они овде, што ћемо пружити могућност да Србија, као њихова земља матица, пружи један нови квалитет њима, да постану академски грађани који ће своје знање пренети у земљу одакле долазе, одакле су пореклом, али и са могућношћу да остану овде, да им се врата Србије увек нађу отворена, да буду са нама и да делимо сви заједно један велики успех који ће сигурно имати. Ово је програм који је изузетно племенит, који повезује наше људе у читавом региону и који сигурно има велику идеју да се кроз фондове Републике Србије омогући школовање, значи боравак на универзитетима, у студентским домовима и стипендије које могу да им помогну да бораве, да живе и раде у Србији - рекао је Мацут, а преноси РТС.

Овом приликом Мацут је нагласио и да ово није само питање стипендија, факултета и студентских домова, већ питање припадности, заједништва, подршке и помоћи младим сународницима на путу успеха. Такође, пожелео је студентима да буду вредни, храбри и радознали, да чувају своје корене, али и буду отворени према свету, наводећи да као професор који је читав радни век провео уз студенте добро зна колико образовање може да промени нечији живот.

ЗАЈЕДНИЧКИМ ПРОЈЕКТИМА ДО СНАЖНИЈИХ ВЕЗА СА СРБИМА ИЗ РЕГИОНА

Састанку су присуствовали и председник Заједничког већа општина Вуковар **Дејан Дракулић**, управница Фондације Света Петка **Даница Станисављевић** и епископ осечкопољски и барањски Херувим који се захвалио на томе што је Влада Србије препознала важност подршке српском народу који живи на простору источне Барање, источне Славоније и западног Срема.

- Ово је један од пројеката који смо заједно покренули, кроз институције које су на простору источне Барање, источне Славоније, западног Срема, а то је преко Заједничког већа општина и преко наше добротворне Фондације. Сад имамо прву класу стипендиста који су преко Владе ушли у образовни систем Србије, јер образовање за нас Србе који се налазимо ван граница матичне државе представља веома битан сегмент опстанка у свакоме погледу - истакао је епископ Херувим.

Важност овог програма препознали су и сами студенти, који су истакли захвалност на пруженој подршци. **Марко Кузмановић** из Мирковаца који је ове године уписао Факултет техничких наука у Новом Саду, нагласио је да му стипендија представља значајну финансијску помоћ. Говорећи о плановима након завршетка студија, истакао је да разматра могућност повратка у родни крај или останка у Србији, где би наставио будуће школовање.

Програм „Србија за Србе из региона" представља важан вид подршке младим припадницима српског народа из суседних земаља, пружајући им прилику за образовање и лични развој. Истовремено, овај пројекат доприноси очувању националног идентитета и јачању веза између Србије и српске заједнице у региону.

Маја МИЛАНОВИЋ

САБОРСКА ЗАСТУПНИЦА СДСС-а АЊА ШИМПРАГА У САБОРУ ЈЕ ГОВОРИЛА О ДОПУНАМА ДРЖАВНОГ БУЏЕТА ЗА 2026. ГОДИНУ И ОТИШИЋУ, МЕСТУ КОЈЕ ЈЕ НЕКАДА ИМАЛО ВИШЕ ОД ХИЉАДУ СТАНОВНИКА, А ДАНАС ИХ ТАМО ЖИВИ ТЕК НЕКОЛИКО ДЕСЕТАКА

ЗА РАЗВОЈНЕ ПРОЈЕКТЕ СЛАВОНИЈЕ, БАРАЊЕ И СРЕМА 62,7 ОДСТО МАЊЕ

Ребаланс буџета као актуелна тема у Хрватском сабору, отворила је и додатна питања, односно проблематику државне финансијске конструкције, која је, како заступница СДСС-а **Ања Шимпрага** сматра, није уравнотежена и усклађена. Цитирајући реченицу којом представници Владе РХ говоре о години у којој је ребаланс у стању „високе неизвесности" због ратова и цене енергената, али и инфлације од 4,4 одсто у првих осам месеци, раста БДП-а од 1,9 одсто, она је закључила стање као солидну ситуацију фискалне дисциплине, с обзиром на спољне околности, али да ти параметри нису исто што и социјална праведност и уставна једнакост. Шимпрага је највећи акценат ставила при том на децентрализацију и потпомогнута подручја, националне мањине те на развојне пројекте у жупанијама која су на дну скале према развијености. Реферишући се, између осталих, и на повећања средстава за инклузивни додатак од 185 милиона евра, пензије за 108,7 милиона, породиљске надокнаде за 40 милијуна, надокнаде за незапослене за 33 милиона евра, Шимпрага је поздравила и остале мере које су предузете за услуге личне асистенције, помоћнике у настави, програм „Зажели" итд. те образложила свој став, а који се односи на неусклађеност у финансијској прерасподели.

- Средства Уреда за људска права и права националних мањина као и Савета за националне мањине смањују се у мањем проценту. Иако су та смањења номинално мања у поређењу с великим инфраструктурним министарствима, она имају директан и јак утицај на оперативне програме на терену те носе специфичну друштвено-политичку тежину - поручила је Шимпрага.

Подсетивши да средства од 188,4 милиона евра која су планирана у буџету Владе за помоћ општинама и жупанијама су она којом оне саме одлучују о школству, здравству, социјалној заштити и ватрогаству, Шимпрага је оценила како Влада овим ребалансом није адекватно пренаменила средства када је реч о јединицама локалне самоуправе на потпомогнутим подручјима и нових развојних политика. Наводећи да програм министарства регионалног развоја пада за 14,8 одсто, да се за ревитализацију Далматинске загоре такође смањио буџет, као и за Лику, Горски Котар, Вуковар, навела је да су програми развојних пројеката источне Хрватске опали за чак 62,7 одсто.

- Влада је ребалансом буџета прерасподелила више од 600 милиона евра за повећање социјалних надокнада и материјалних права запослених у јавној и државној служби. Иако се ти издаци оправдавају заштитом стандарда грађана под притиском трошкова живота, то не би смело успорити стратешке инвестиције у слабије развијеним регионима. Клуб заступника СДСС већ је неколико пута упозоравао и предлагао потребу додатних мера помоћи јединицама локалне самоуправе на потпомогнутим подручјима и нових развојних политика јер прилику за равномеран регионални развој морају имати сви. Многе јединице локалне самоуправе из прве и друге групе индекса развијености имају највећу потребу за инфраструктуром, а најмањи фискални капацитет за њезино суфинансирање - истакла је она.

НОВЕ ОБАВЕЗЕ БЕЗ ДОВОЉНО СРЕДСТАВА

Један од проблема на који је заступница посебно упозорила јест све већи број законских обавеза које држава преноси на јединице локалне самоуправе, без одговарајућег осигуравања новца за њихово извршавање. Реч је, међу осталим, о пословима комуналног и саобраћајног као и просторног уређења, заштите добробити животиња те одржавања неразврстаних цеста, док се општинама прописују нови задаци, Шимпрага је указала и на недостатак запослених, депопулацију и ограничене буџетске приходе.

- У протекле две, три године јединице локалне самоуправе добиле су цели низ нових законских обавеза, не оних које

саме бирају, него оних обавеза које им држава прописује, а онда их оставља да их саме плате. Те су општине демографски девастиране: број становника пао је у тридесет година за трећину, негде и за половину. Значајан део домаћинстава живи на граници сиромаштва или испод ње - закључила је.

Предложила је да је пре доношења следећег буџета потребно направити озбиљну процену трошкова свих нових законских обавеза које се преносе на локални ниво те предложила да се обезбеде додатна средства за њихово извршавање. Наводећи пример Шибенско-книнске и Задарске жупаније, споменула је и неадекватну водоводну инфраструктуру, где најмање 53 насеља још немају водовод. Уз регионални развој, осврнула се и на смањење средстава Министарства заштите околине и зелене транзиције, које сматра посебно проблематичним у тренутку када јавност потресају афере повезане с нелегалним одлагалиштима отпада.

- Фискална дисциплина јесте важна, али не сме бити постигнута на штету мањинских права, локалне самосталности и стварне једнакости грађана. Буџет је, на крају, једини документ у којем се види је ли нечија једнакост стварна или само написана - закључила је Шимпрага.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

„ОТИШИЋ НИЈЕ ОТПОР ОЛУЈИ, ОТИШИЋ ЈЕ ОТПОР МРЖЊИ”

Када се говори о напуштеним и заборављеним местима у Хрватској, она се у јавности често помињу тек када постану жариште проблема. Ипак, не изазивају сви проблеми једнаку пажњу, нити се према свима реагује на исти начин. Док се у неким случајевима траже одговорни и очекује институционална реакција, у другима у први план долазе политичке манипулације, оптужбе и националне тензије. Управо на тај двоструки аршин указала је саборска заступница СДСС-а **Ања Шимпрага** говорећи о Отишићу, селу у Далматинској загори из којег је рат деведесетих година прошлог века расељо већину становништва. Некада дом за више од хиљаду људи, Отишић данас има тек четрдесетак сталних становника, док се некадашњи мештани и њихови потомци сваког лета враћају у завичај. У свом обраћању у Сабору, Шимпрага је упоредила Отишић са Госпићем, указујући на разлику између односа према стварним проблемима који угрожавају грађане и политичког распиривања мржње и нетрпељивости према српским повратницима.

- Госпић, центар напуштене и запуштене Лике је нажалост у овом времену у фокусу јавности због штетних и опасних ствари - отпада и његових отровних хемикалија које угрожавају здравље и животе наших тамошњих суграђана. Отишић, једнако напуштена и запуштена периферија Сињске крајине и Сиња, у овом времену гура се у фокус јавности због штетних и опасних ствари - већ безброј пута рециклираног политичког отпада и његових вечних хемикалија лагања и мржње. Док су „госпићки виновници” отпадног тровања јавно презрени и истрагама обухваћени, то се не догађа с „отишићким тровачима”. То се догађа само онима на које се проспе јавни отров лажи и мржње, као сто се недавно опетовано догодило свих четрдесетеро (од преко 1000 колико их је било пре рата) старијих мештана Отишића и њихових тристотињак рођака или комшија, који се свако лето из света у који их је ратни вихор однео, на неколико дана врате у свој завичај и окупе око месне цркве Св. архангела Михаила - започела је своје обраћање Ања Шимпрага.

Шимпрага је оценила да становници Отишића нису жртве истих актера који стоје иза еколошког проблема у Госпићу, већ политичке кампање коју, како је навела, предводи градоначелник Сиња **Миро Буљ**. Према њеним речима, реч је о политичком подстицању нетрпељивости према малобројним Србима у Хрватској, при чему се од њих, што их је мање, настоји направити што веће непријатеље. Такву политику упоредила је са безобзирношћу оних који због финансијске користи угрожавају здравље грађана, истичући да политичка корист и лични интереси појединаца могу нанети штету, не само преосталим становницима Отишића, већ и друштву у целини. Као последицу такве атмосфере, навела је да су у Отишићу већ наредног јутра освануле графити и поруке мржње и претњи, укључујући усташко слово „У”, поздрав „За дом спремни” и поруку „Убиј Србина”. Упозорила је да се таквим иступима ствара атмосфера у којој се стварни проблеми и они који угрожавају грађане препознају тек када последице постану озбиљне и тешко поправљиве.

- И као што су „госпићки шинцеки” били заштићени, тако су и „отишићки буљеви” данас легитимирани произвођачи антисрпске отровне магле у којој ће се трагати за нестајућим Србима, али у које се и због које се неће видети нове генерације настајућих шинцека. То ће тако бити све док се „отишићки буљеви” сами не препознају у „госпићким шинцекима”. Или док им неко не помогне да се то деси већ данас и овде, у интересу ове земље и свеукупног здравља свих њених грађана. И на крају, последње две године присуствовала сам обележавању славе у Отишићу, догодине идем опет. Отишић није отпор Олуји, Отишић је отпор мржњи која нас трује и уништава - закључила је Шимпрага.

Маја МИЛАНОВИЋ

У ДАЉУ И ВУКОВАРУ СВЕЧАНО ОБЕЛЕЖЕНА И ПРОСЛАВЉЕНА КРСНА СЛАВА ЕПАРХИЈЕ ОСЕЧКОПОЉСКЕ И БАРАЊСКЕ СВЕТИ СТЕФАН ШТИЉАНОВИЋ

МОШТИ СВ. СТЕФАНА ШТИЉАНОВИЋА СВЕЧАНО ДОЧЕКАНЕ У ДАЉУ

У храму Светог великомученика Димитрија у Даљу у петак 16. октобра свечано су дочекане мошти патрона Осечкопољске и барањске епархије и заштитника српског народа Светог Стефана Штиљановића чиме је на најлепши могући начин прослављена крсна слава најмлађе епархије Српске православне цркве и 35. годишњица од њеног поновног успостављања.

Епископ осечкопољски и барањски **Херувим** служио је свечано вечерње богослужење са петохлебницом којем су присуствовали митрополит далматински **Никодим** и епископ шабачки **Јеротеј**. Честице моштију Светог Стефана Штиљановића у Даљ су донесене из Саборне цркве у Београду уз благослов патријарха српског **Порфирија**.

У јутро наредног дана Свету архијерејску Литургију предводио Митрополит сремски **Василије**, уз саслужење Митрополита будимског и администратора темишварског **Лукијана**, Митрополита зворничко-тузланског **Фотија**, Митрополита далматинског Никодима, Епископа шабачког **Јеротеја** и Епископа осечкопољског и барањског Херувима те свештенства и монаштва Епархије осечкопољске и барањске и других епархија. Литургију је својим присуством увеличао и Председник Владе Републике Србије у техничком мандату **Ђуро Мацут**.

У надахнутој беседи, митрополит сремски Василије поручио је верном народу да живи по узору на Светог Стефана, који је свој положај и власт ставио у службу цркве и свога народа. Подсетио је да је светитељ живео у времену великих историјских искушења, када су ратови и немири погађали српски народ и када су многи били принуђени да напуштају своја огњишта, те да је у таквим временима било најважније сачувати веру и хришћанско разумевање живота.

- Није највећи онај коме многи служе, него онај који је спреман да служи многима. И није најбогатији онај који много поседује, него онај који своје благо дели с другима - истакао је митрополит Василије, наглашавајући да се величина човека не мери оним што је стекао, већ оним што је дао другима, подсетивши на јеванђелску истину да је вера без дела мртва.

Након освећења славског колача присутнима се обратио и епископ Херувим који је свештенству и монаштву епархије на чијем је челу честитао 35. годишњицу успостављања нагласивши да је Епархија удостојена и непроцењивим даром, честицама нетљених моштију Светог кнеза Штиљановића, заштитника народа овога краја. Честице моштију Светог Стефана Штиљановића у Даљ су донесене из Саборне цркве у Београду уз благослов патријарха српског Порфирија.

- Данашњи празник и свето сабрање у седишту наше богомспасаване епархије јесте истинско сведочанство вере која живи и пројављује се кроз љубав. Ми сведочимо да смисао нашег постојања на овим просторима није у пуком биолошком опстајању већ у непрестаном духовном узрастању и сведочењу Истине Христове. Данас када прославља своју Славу, наша Епархија има и једну посебну, рекао бих,

историјску дужност. Црква никада не заборавља љубав, а нарочито не заборавља оне који су уградили себе у њене темеље. Тако, ова Епархија не би данас постојала у овом облику да у преломним временима обнове њеног рада није било братске љубави, слоге, разумевања и високо развијене канонске свести тројице наших угледних архијереја. Сабор Српске Православне Цркве, вођен Духом Светим, маја 1991. године, у време светопочившег патријарха Павла, препознао је потребе народа са ове стране Дунава за васпостављањем засебне црквено-администартивне јединице - Епархије осечкопољске и барањске. У том богоугодном делу посебну ревност Цркви Христовој и истинску христолику ширину, дајући делове својих епархија, показали су Њихова Преосвештенства тадашњи Епископ сремски Василије, Епископ славонски Лукијан и Епископ бачки Иринеј - рекао је између осталог епископ Херувим.

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА У СРПСКОМ ДОМУ У ВУКОВАРУ

Увече је у Српском дому у Вуковару одржана и свечана академија. Присутне је на самом почетку благословио и поздравио епископ Осечкопољски и барањски Херувим.

- Славећи данас светога кнеза Стефана Штиљановића, патрона епархије Осечкопољске и барањске и заштитника народа овога краја сећамо се његових врлина - благости, мудрости, владарске трезвености, правдољубивости и истинољубивости - молимо се Богу да и ми живимо тако да будемо достојни свога великог небеског заштитника и молитвеника пред Господом. Благодарећи Његовој светости, нашем патријарху господину Порфирију, као посебан благослов и укрепљење у вери стигао је у навечерје празника у дањски саборни храм из престоног Београда бесцени дар, честице светих моштију праведнога кнеза Стефана нашега заштитника. Свети кнез Штиљановић је тако поново дошао у ове крајеве где је некада живео и владао. Дошао је међу свој српски народ да му пружи снагу и утеху и да нам свима поручи да нам је најважнији задатак да будемо добри хришћани, светосавци, Срби, да

знамо ко смо, да поштујемо друге и да са свима негујемо добре односе - рекао је том приликом епископ Херувим.

Беседу о Светом кнезу Стефану Штиљановићу и његовом значају за српски народ на простору Славоније говорио је академик **Дарко Танасковић** који је своју беседу закључио поруком наде.

- Овде је уважени владика Херувим пожелео, знам сасвим искрено, да ви који сте наследници Светог Стефана Штиљановића кога доживљавате као свога патрона, премда је он и свесрпски светитељ, имате снаге да будете достојни његовог примера и његове поуке. По свему што сам у ова два дана видео и доживео уверен сам да не морате бринути о томе јер ви апсолутно јесте достојни тога. Овде сам доживео кретање не само кроз нашу овоземаљску историју већ и кроз део наше свете историје - рекао је Танасковић.

Кроз живот и дело Светог Стефана Штиљановића и програм свечане академије присутне су водили драмска уметница **Биљана Ђуровић** и **Петар Станишић**, а у музичком делу програма учествовала је Етно грпа „Златник" из Београда.

Славко БУБАЛО

СВ. СТЕФАН ШТИЉАНОВИЋ

Народна традиција деспота Стефана Штиљановића приказује као најузорнијег хришћанског владара и за њега везује многобројна племенита дела, као и јуначку борбу против Турака. Приликом борбе за угарски престо између краља Фердинанда и војводе Јована Запоље нашао се на страни Фердинандовој. Учествовао је у грађанском рату од Мохачке битке 1526. до 1541. године, када су Турци заузели Будим. Од Фердинанда је био добио имања у вировитичкој жупанији као и град Валпово где је владао. Последњи податак о Стефану Штиљановићу потиче из 1540. године, када је био префект утврђеног града Валпова, након чега му се изгубио сваки траг. Претпоставља се да се, након што је град пао под Турке, повукао у Шиклош, где је и умро. Сматра се да је умро, највероватније, око 1543. године. Према предању и запису у „Повесном слову", најпре је сахрањен на оближњем брду Ђунтир. Већ 1545. године његове мошти налазиле су се у манастиру Шишатовцу у Срему. У доба турске владавине Сремом мошти су имале несумњиво велик значај и веровало се да имају посебну исцелитељску снагу. Од СПЦ је увршћен је у ред светитеља. У јесен, 17. октобра сваке године се помиње и слави његово име. Његове мошти су 1942. године намерно оштећене од стране хрватских усташа, а драгоцености, попут његове круне, украдене и однесене у Загреб. Уз помоћ и посредовање нацистичких окупационих власти његове мошти пренесене су у Београд у ризницу Саборне цркве.

ОДРЕЂЕНИМ КРУГОВИМА У ХРВАТСКОЈ СМЕТА ИСТИЦАЊЕ ЗАСТАВЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У ДАЉУ

ЗАКОН ГАРАНТУЈЕ - УЛИЦА НАПАДА

Фејсбук кампања задужена за праћење свега што је везано или што би могло бити везано за Србе у Хрватској се наставља. Најновији „случај" забележен је у Даљу у виду истицања српске тробојке на тамошњој православној цркви.

Застава на храму Светог великомученика Димитрија у Даљу истакнута је поводом славе Епархије осечкопољске и барањске. Дакле, повод истицања ове заставе је једна црквена и народна светковина, а не нека провокација како се касније писало.

Наиме, неколико мање или више познатих портала те на десетине фејсбук коментатора, а уз подршку више стотина или хиљада оних који их прате, устремили су се на српску тробојку. „Провокација у Даљу", „Напетости у Даљу", „Скандал у Даљу" и друго, само су неки од наслова које у већој или мањој мери прате текстови у којима се између осталог истицање ове заставе доводи у контекст са отказивањем фишијаде на којој је требало да наступи и извесна група Мерак наводно позната и по песмама о Крајини.

Међутим, нигде се не помиње прави повод истицања заставе, а поготово се не помиње законом загарантовано право на истицање националних симбола било које националне мањине па тако и српске.

Симболи једне националне мањине па тако и српске смеју се истицати или изводити у складу са Уставним законом о правима националних мањина. Поменути Уставни закон о правима националних мањина, у свом члану 14, доноси следеће:

1. Употреба обележја и симбола националних мањина и прослава празника националних мањина је слободна.

2. Поред службене употребе амблема и симбола Републике Хрватске националне мањине могу истицати одговарајуће амблеме и симболе националних мањина. Када се изводи химна и/или свечана песма националне мањине пре ње се мора извести химна Републике Хрватске.

3. Јединице локалне самоуправе и регионалне самоуправе дужне су да својим статутима пропишу службену употребу и начин коришћења застава и симбола националних мањина.

ТРОБОЈКА У УСТАВУ ЦРКВЕ

О каквој се застави ради и зашто баш та и таква застава аутори разних написа могли су да консултују и Устав Српске православне цркве ако уопште знају да тако нешто и постоји.

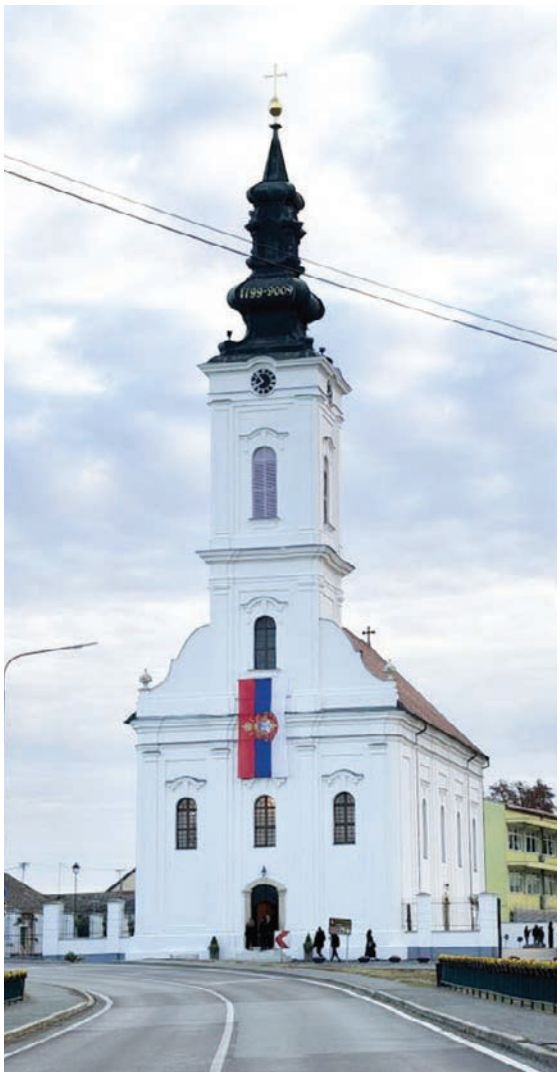
У Уставу Српске православне цркве у члану 3. истакнуто је да СПЦ има свој грб који је овакав: „ На патријарашком плашту порфирне боје, украшеном двоструким крстом с десне и архијерејским жезлом с леве стране, у средини штит са златном архијерејском круном над њим; на плавој горњој половини штита с десне стране кула светог Саве у Хиландару, с леве црква манастира Пећске патријаршије, обоје беле боје; на белој доњој половини у средини златан крст са четири једнака крака и по једним златним огњилом у сваком углу крака" док у члану 4. поред одредбе да је језик СПЦ-а српски, а писмо ћирилица, стоји и опис заставе СПЦ-а за коју се истиче да је тробојка „црвено-плаво-бело, са златним крстом и огњилима".

Према томе, на објектима СПЦ-а, односно на православним црквама поготово у време празника без икаквих проблема и ограничења може да се истиче српска тробојка са грбом СПЦ-а или са крстом и оцилима (популарно четири С).

Живети у демократском друштву значи придржавати се закона, поштовати другог и другачијег и држати до његовог права проистеклог из демократских закона. Уколико нам нешто и смета најбоље је да се консултујемо са онима који знају нешто више или једноставно на свима доступном интернету прочитати одређене законе. То је потребно пре него што оставимо било какав коментар и изнесемо мишљење које је по овом питању заставе на даљској цркви потпуно неосновано и непромишљено.

Још када се ова застава стави у исти контекст са неким кафанским бендом онда све то постане и помало смешно. Међутим, није смешно једино ако неко жели да забрани оно што закон дозвољава, а надамо се да то ипак нису биле крајње намере оних који су о овом „проблему" писали.

Срђан СЕКУЛИЋ

ПОВОДОМ ХРАМОВНЕ СЛАВЕ ПОКРОВА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У КНИНУ, ЊЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВО АРХИЕПИСКОП ЗАДАРСКО-ШИБЕНИЧКИ И МИТРОПОЛИТ ДАЛМАТИНСКИ Г. НИКОДИМ СЛУЖИО ЈЕ СВЕТУ АРХИЈЕРЕЈСКУ ЛИТУРГИЈУ

У КНИНУ ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА

Велики број православних Книњана окупио се под сводовима храма Покрова Пресвете Богородице како би заједно прославили овај велики празник и храмовну славу своје цркве. Током Свете архијерејске литургије, митрополит Никодим рукоположио је монаха **Григорија** (Зупанца), сабрата манастира Лазарице на Далматинском Косову, у чин јерођакона. У својој беседи, митрополит далматински говорио је о јеванђељској поруци, значају вере и потреби да Господ Исус Христос буде средиште човековог живота, осврнувши се и на празник Покрова Пресвете Богородице.

- Позвани смо да тежимо вечном животу и да будемо спремни да на неки начин себе понизимо, тако што ћемо схватити колико смо мали пред Господом и молити Га да опрости грехе како нама, тако и нашим ближњима. Тако је себе понизио и Свети Андреј Јуродиви, који је у Цариграду био бескућник, један од оних које је друштво сматрало лудима и неприхваћенима, човек који је одлучио да у потпуности одбаци свој живот и посвети га Господу.

Зато га је Бог благословио да на једном бдењу види како се небо отвара и Пресвета Богородица долази носећи покров којим покрива читав свет, окружена многим светима, и моли се за спасење свих нас, и оних који верују и оних који не верују у Господа. То је она највећа љубав, љубав једне мајке која је гледала страдање свога Сина, који је кроз светло васкрсење свима нама донео радосну вест и највећи дар - прилику да кроз свеопште васкрсење и ми постанемо мали богови по благодати. То треба да буде наш главни циљ и средиште нашег живота, јер смо позвани да живимо у складу са Јеванђељем и да се трудимо да заслужимо Царство небеско - истакао је у својој беседи митрополит далматински честитајући празник сабраном народу.

У храму који деценијама окупља и сабира верни народ, и ове године је празник прослављен у молитвеном духу. Након богослужења, верници су се окупили у црквеној порти, кроз коју је прошла свечана празнична литија, тражећи од Пресвете Богородице заштиту, спасење, љубав и утеху под њеним светим Покровом. Празник Покрова Пресвете Богородице и храмовну славу обележило је и Веће српске националне мањине Града Книна, придружујући се верном народу у прослави овог великог празника.

Васка РАДУЛОВИЋ

ВЕРНИЦИ ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ 27. ОКТОБРА НА ДОБРОЈ ВОДИ У ВУКОВАРУ ПРОСЛАВИЛИ СУ ПРАЗНИК СВЕТЕ ПЕТКЕ

МОЛИТВЕНО ОКУПЉАЊЕ НА ДОБРОЈ ВОДИ

Српска православна црква 27. октобра прославља Преподобну мати Параскеву - Свету Петку, за коју се верује у народу да је била заштитница жена, деце и старијих особа те помагала болеснима и сиромашнима. Традиционално је овај празник молитвено прослављен и на Доброј води у Вуковару, управо у храму Преподобне матере Параскеве где је Свету архијерејску литургију предводио епископ осечкопољски и барањски **Херувим** уз саслужење свештеника из поменуте епархије, а присутан је био велики број људи.

ПРАЗНИК ЗА КОЈИ СЕ ВЕЗУЈУ БРОЈНИ ОБИЧАЈИ И ВЕРОВАЊА

Име Свете Петке одувек се повезивало са милосрђем, скромношћу и стрпљењем, а тај дан са собом носи дубоку симболику и традицију у православаца, чији се обичаји и веровања преносе генерацијама. Верници сматрају да у дому треба владати мир, тако да се избегавају расправе и ружне речи, како се не би накупила лоша енергија. Велики нагласак се ставља и на избегавање обављања било каквих захтевнијих и тежих физичких послова у кући, око куће, као и на њиви. Свим породицама, којима је крсна слава Света Петка, дан започиње сечењем славског колача у цркви или код куће, уз вино и жито, а веома посебно место у веровању заузима вода Свете Петке, за коју се сматра да има лековита својства и може излечити очне болести, кожна обољења и друге тегове.

Драгана КОНЧАРЕВИЋ

ФЕСТИВАЛ ДЕЧЈЕГ ФОЛКЛОРА ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА ВУКОВАР ОДРЖАН ЈЕ 24. ОКТОБРА У БОРОВУ

ДЕЦА НА СТРАНИ СВОЈИХ ПРЕДАКА

У школској дворани у Борову и ове је године одржана традиционална манифестација која окупља децу из културно-уметничких друштава са подручја деловања Заједничког већа општина, односно са простора Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније. Учешће у овогодишњој манифестацији пријавило је дванаест КУД-ова са преко 230 учесника који су своја фолклорна умећа и ентузијазам показали пред огромним бројем публике. Представници ЗВО-а истичу да је одзив најмлађих на фестивал сваке године радо прихваћен, а то је уједно и главни мотив који организаторима фестивала причињава и највеће задовољство.

- На овај начин ЗВО-а Вуковар повезује децу и КУД-ове са ових простора. Ту смо да им пружимо могућност за напредак како би своје знање и вештине представили на најбољи могући начин. Дакле, трудимо се да им будемо ветар у леђа и да организација буде на одговарајућем нивоу, а презадовољни смо када видимо да се они међусобно друже. Мислим да смо до сада успешно реализовали ову манифестацију, а сигуран сам да ћемо тако наставити да чинимо. Деца су заинтересована за своје традиционалне игре, а то нам је највећи подстрек - рекао је председник Одбора за културу и спорт ЗВО-а **Сретен Шодоловац**.

Оно што се дало приметити пре наступа, то је да су деца показала одушевљење и еуфорију, а током наступа публика је на бини имала прилику да види енергично извођење наших традиционалних игара.

- Мени је јако драго што имам прилику да носим нашу народну ношњу и што у њој играм. Волим да се погледам у ношњи и свиђа ми се како изгледам у њој. Свиђа ми се што свуда путујемо. Ове године смо ишли у Грчку, прошле године смо били у Италији и то ћу памтити увек - рекла је **Софија Божић** из СКД Просвјета пододбор Борово насеље.

Велико узбуђење пред наступ имале су и једне од најмлађих учесница фестивала. **Саманта Стојановић** и **Уна Цвјетичанин** које су тек почеле да уче кораке наших предака, радују се, кажу будућим путовањима, пријатељствима, али највише томе што ће научити да играју уз песме и музику својих бака и дедова.

- Немамо трему, него једва чекамо да покажемо шта смо научиле. Почеле смо пре осам месеци да учимо кораке и баш се радујемо што ћемо изаћи на бину. Највише

нас је привукло то што се лепо дружимо - поручиле су најмлађе чланице СКД Просвјета пододбор Борово насеље.

КУД Јован Јовановић Змај из Бијелог Брда представило се публици богатим репертоаром, односно песмама и играма из Јасенице. Ово друштво има једнак број млађих и старијих чланова, због чега им, кажу, гостовање никада не представља проблем. Уживају у прилици да покажу своје младе нараштаје у традиционалном издању.

- Ми имамо око 30 малолетних и исто толико пунолетних чланова. Вечерас наступа средња група. С обзиром да су народне игре у свом изворном облику некада биле врхунац дружења и то је било једино што је људе тада спајало, данас оне представљају већини неку врсту хобија. Некад су се млади кроз игру упознавали, тако су настајале прве љубави и тако су се женили и удавали и волео бих када би млади имали такав приступ традицији. Још увек има деце која озбиљно схватају културно стваралаштво и који га повезују са садашњим начином живота. Драго ми је што имамо децу која се лепо осећају док изводе наше игре и што желе да играју игре из свог краја. Они су пре свега научени да поштују ауторитет, уче моторику, знају како треба да координишу звук и покрет. Морају да унапред размишљају о покрету и простору и то су вештине и навике које њима доприносе у свакодневном животу, али и у неким спортовима као што је фудбал. Овакви скупови би требали

бити приоритетни како би деца још боље разумела значај фолклора, али и како би уметнички руководиоци имали јаснији увид у стање на сцени. Ми имамо заинтересовану и заиграну децу за сада и то је најважније - истакао је уметнички руководилац споменутог КУД-а **Драган Мркшић**.

Осим споменутих фолклорних друштава, разиграност и креативност једнако су показала и деца из осталих десет КУД-ова. Сви они заједно допринели су још једној успешно реализованој манифестацији Заједничког већа општина чији је председник по завршетку програма поздравио публику, све учеснике и захваливши домаћинима на гостопримству поделио захвалнице.

- Оно што видимо овде је заиста охрабрујуће и можемо бити задовољни да ће наши старији фолклорни састави имати оне који ће попунити њихове редове. Још више нас весели то што ће и наш Ансамбл народних игара, наша репрезентација и наш понос који представља нашу заједницу широм региона, имати оне који ће их наследити у будућности. То је нека вертикала коју имамо и којој треба заједно да тежимо. Захваљујем свим председницима КУД-ова и уметничким руководиоцима и свима онима који дају допринос у очувању традиције. То говори о нама на овом подручју и о томе шта смо били, шта јесмо и шта ћемо да будемо - рекао је, између осталог, председник ЗВО-а **Дејан Дракулић**.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЖЕНА СА СЕЛА ОБЕЛЕЖЕН ЈЕ 18. ОКТОБРА У АДИ

„БИТИ ЖЕНА СА СЕЛА НИЈЕ ЛАКО, АЛИ ЈЕ ЛЕПО”

Обележавање Међународног дана жена са села и ове године окупило је бројна женска удружења са подручја Вуковарско-сремске и Осјечко-барањске жупаније, која су се 18. октобра окупила у Ади у организацији Актива жена СДСС-а Вуковарско-сремске жупаније. Овај сусрет, који из године у годину окупља жене различитих интересовања, искустава и вештина, прилика је да се истакне њихов допринос развоју локалне заједнице, али и да се укаже на бројне изазове са којима се свакодневно суочавају.

- На наше велико задовољство тринаесту годину за редом Актив жена СДСС-а Вуковарско-сремске жупаније организује традиционално обележавање Међународног дана жена са села. Око 150 учесница имамо вечерас и са нама су жене из бројних удружења, од Бановаца до Белог Манастира. Бити жена са села није лако, али је лепо. Често волим рећи да су потребе жена са села и жена из града исте, али могућности нам нису можда једнаке јер жене са села имају пуно више обавеза јер раде и у пољима, баве се пољопривредом, имају своја породична газдинства што је врло похвално и значајно за нашу заједницу. Оне су стуб породице и кућанске обавезе су на њима, али нас радује што су све ове жене издвојиле своје време и дошле у Аду да се дружимо, разменимо искуства и договоримо будућу сарадњу - рекла је потпредседница Актива жена СДСС-а Вуковарско-сремске жупаније **Биљана Пејић**.

Домаћице овогодишњег дружења биле су чланице Удружења жена „Сеоска идила” из Аде, које су срдачном добродошлицом угостиле представнице бројних женских удружења са истока Републике Хрватске.

- Наше удружење је основано 2013. године, има нас активних десетак жена. Састајемо се једном до два пута недељно, а када имамо неку манифестацију у најави онда и чешће. Сарађујемо и са бројних удружењима из околних места и радо се одазовемо када смо позвани на њихове манифестације, то је начин да се дружимо и упознајемо нове људе. Мислим да нема велике разлике између жена са села и жена из града, поприлично је уједначена ситуација и на селу и у граду. Али живот на селу данас и некада пре се разликује доста, данас се сви више образујемо и такође добар део живота проведемо у граду - каже председница Удружења жена „Сеоска идила” из Аде **Радмила Ковачевић Чалошевић**.

Кроз заједништво, позитивну енергију, креативност и очување традиције, жене са села показују да су истрајност, знање и међусобна подршка важан ослонац у превазилажењу препрека, а упркос бројним обавезама и захтевима савременог живота, оне проналазе време и за дружење, размену искустава и уживање у свему што заједно стварају.

- Наше удружење основано је 2021. године и ове године прослављамо пет година нашег удружења, јако добро смо организовани, има нас 16 активних чланица. Имамо пуно радионица, дружимо се и путујемо. Такође, сарађујемо са бројним

удружењима, а активне смо и у пројекту Жене са истока. Што се данашњег излагања тиче, заједно смо припремиле погачу, мезу, старински колач шапице, бакин колач, кифлице и различите колаче - каже чланица Удружења жена Бановчанке **Сања Шуша**.

Манифестацији су присуствовали и представници политичког живота српске заједнице са истока Републике Хрватске, који су својим доласком пружили подршку раду женских удружења и њиховом доприносу очувању традиције и јачању заједништва.

- Наше баке и мајке су темељ нашег друштва, посебно у руралним деловима где постоји мало другачија динамика живота, где су куће заправо једни нуклеуси у којима функционише мултигенерацијска популација. Самим тим, ипак смо ми ту данас где јесмо захваљујући нашим бакама, прабакама и мајкама које су нас чувале док су дедови и очеви радили, како на пољу тако и на другим пословима. У сваком случају, баке су нас училе писмености, вероисповести, идентитету и како да се понашамо да будемо људи и дефинитивно њима дугујемо, да кажем у ширем смислу, културу - рекао је заменик жупана Осјечко-барањске жупаније **Владимир Хорват**.

- Жене су стуб сваке фамилије, оне држе три стуба једне куће и колико мушкарци то покушавали да игноришу, жене су увек супериорније. Председник сам и жупанијске Комисије за равноправност полова и имам информације о томе колико заправо жене јесу подређене, колико још увек живимо у једном патријархалном свету и колико жене каскају за мушкарцима када су у питању руководеће функције и примања. Такође, недавно смо имали састанак у Загребу који је био посвећен теми живота жена у руралним подручјима па смо сазнали да Влада РХ ипак покреће одређене програме и потиче женско предузетништво. Жене власнице породичних газдинстава добијају 15 одсто више средстава на одређеним пројектима преко Министарства пољопривреде, а такође добијају и додатне бодове. Данас је ово прилика и да упознамо жене са тим бенефитима и да их одважимо да крену тим путем. Жене треба да подупремо на свим пољима, мислим да су жене направиле одређене искораке и када је у питању српска заједница. Морам рећи да има жена које су директорице, начелнице и прочелнице и на многим другим руководећим позицијама и заправо је то тренд којим треба сви заједно да наставимо, а ми мушкарци треба да им пружимо пуну подршку на том путу, да их одважимо да се баве друштвеним и друштвено-политичким радом, да сузбијемо те стереотипе да је за жену само кућа или домаћинство. Жена када се добро организује, може све то да постигне - закључио је заменик жупана Вуковарско-сремске жупаније **Срђан Јеремић**.

Вече у Ади обележили су културно-уметнички програм, представљање рада женских удружења и актива, наградне игре и дружење уз музику, а учеснице су имале прилику да размене искуства, представе свој рад и проведу време у пријатној атмосфери испуњеној заједништвом и добром енергијом.

Маја МИЛАНОВИЋ

УДРУЖЕЊЕ ЖЕНА „ПЕТРОПОЉКЕ” ИЗ БИОЧИЋА, НА ПОДРУЧЈУ ДРНИША, ВЕЋ ЧЕТРНАЕСТ ГОДИНА ПРЕДСТАВЉА ВАЖАН ОСЛОНАЦ ДРУШТВЕНОГ И КУЛТУРНОГ ЖИВОТА ОВОГ КРАЈА

ПЕТРОПОЉКЕ - ЖЕНЕ КОЈЕ ЧУВАЈУ СЕЛО, ТРАДИЦИЈУ И ЗАЈЕДНИШТВО

Окупљајући двадесетак активних чланица, углавном жена у познијим годинама живота, ово удружење својим радом чува локалну традицију и културну баштину, подстиче заједништво и доказује да сеоски живот, упркос бројним тешкоћама, може да буде испуњен садржајима, дружењем и новим иницијативама.

Основано 2012. године, са седиштем у Биочићу, Удружење „Петропољке” настало је са јасним циљем - да окупи жене из Петровог поља, пружи им простор за међусобну подршку и сачува обичаје и традицију овог краја. Током година постале су један од главних носилаца културних и друштвених дешавања у неколико села у дрнишком залеђу. Организују прославе, учествују у раду локалних организација, пријављују се на пројекте, покрећу радне акције и брину о уређењу својих насеља.

Осим тога, већ десет година за редом организују и окупљање поводом Међународног дана жена на селу, који се широм света обележава 15. октобра. И ове године тај дан био је прилика да се окупе, покажу део онога што раде и подсете на значај жена које, иако њихов допринос често остаје недовољно видљив, представљају један од стубова живота у руралним срединама.

- Недавно смо прославиле пуних четрнаест година рада на овом подручју. Ми смо, у неку руку, окосница свих културних и друштвених догађања у нашем крају, којем гравитира неколико села у дрнишком залеђу. Удружење броји двадесет активних чланица, а свака акција уређења околине, чишћења и организације спортских активности укључује те жене. Све су то жене у озбиљним годинама. Ја као председница и још једна наша чланица најстарије смо, са 84 године, али ентузијазам, воља и енергија које носимо нису нешто што често видимо код млађих генерација. Покушавале смо и настојале да укључимо и млађе жене, али слабо је то ишло. Ми смо укључене и у све организације нашег друштва, пријављујемо се на пројекте и организујемо прославе. Ево, Међународни дан жена на селу обележавамо већ десет година, а Град Дрниш је тај датум обележио први пут прошле године - поносно каже председница Удружења жена „Петропољке” **Босиљка Јањић**.

ЗАЈЕДНИШТВО КОЈЕ ЖИВОТУ НА СЕЛУ ДАЈЕ СНАГУ

У руралним срединама Далмације, где је становника из године у годину све мање, управо су жене често главне носитељке друштвеног, културног и заједничког живота. Без њиховог ангажмана, многа села била би мање видљива, а друштвени живот у њима готово би утихнуо. Чланицама „Петропољки” удружење пружа осећај припадности, подршку и додатну снагу да истрају у животу на својој дедовини.

Вида Кнежевић из Штикова чланица је удружења већ десет година, а у овај крај вратила се из Србије пре дванаест година. Каже да јој је заједништво са другим женама постало важан део свакодневице.

- Бити део овако мале групе жена за све нас значи много, више него што се речима може описати. Дружимо се, идемо на излете, проводимо време заједно, а сваког викенда смо овде на балотани. Ништа нас у том дружењу не може омести. Чак и када пуше бура и када је хладно, ми се окупимо и одиграмо коју партију балота. Сваку прилику користимо да се састанемо, а онда се обично спреми и неки наш традиционални специјалитет из овог краја. Овог пута то је грах са јечмом и сувим месом, и биће баш као некада - каже Вида.

За жене из ових села дружење је прилика да сачувају навике, обичаје и осећај припадности заједници. Удружење им омогућава да буду активне, да путују, учествују на сусретима и турнирима и да, упркос годинама и бројним обавезама, не одустају од онога што их радује.

НАРОДНА НОШЊА КАО СВЕДОЧАНСТВО ПРОШЛОСТИ

Посебно место у раду „Петропољки” заузима очување традиције, а један од највидљивијих примера јесу народне ношње које су чланице саме израђивале на радионицама у оквиру удружења. Ови захтевни одевни предмети уједно су сведочанство о начину живота жена овог краја, њиховој вештини и припадности одређеном селу.

Драгица Паклар из Биочића у удружењу је од самог оснивања и заједничке активности са другим женама за њу су постале саставни део свакодневице.

- Овде сам рођена и овде живим, ево већ 74 године. У удружењу сам од првог дана, од самог оснивања, и то ми посебно значи. Дружимо се, путујемо заједно, идемо у Книн, Бенковац,

али и у друга места где се организују турнири у балотама - каже Драгица.

Поносно показујући свечану народну ношњу коју је, заједно са осталим чланицама, сама израдила у оквиру пројекта удружења.

- Бошча, травежа, вуштан и кошуља - то смо све ми саме себи овде шиле. То је традиционална народна ношња коју су жене овога краја, у не тако давној прошлости, свакодневно носиле, у свим пословима. По ношњи се и распознавало која је жена из ког краја, јер је у Штикову била другачија ношња, у Биочићу другачија, и тако у сваком селу. Највећи проблем данас нам је што слабо имамо млађих жена, слабо нам се придружују. И оно мало што их има или ради или има друге обавезе, па не стиже, нема времена, а слабо је и воље - додаје Драгица.

ЖЕНЕ НАВИКЛЕ НА КРШ И ШКРТУ ЗЕМЉУ

Иза дружења, песме, народних ношњи и заједничких окупљања крије се и она мање видљива страна живота на селу. Свакодневица жена у дрнишком залеђу и даље је обележена тешким физичким радом, бригом о домаћинству, баштама и благу, али и недостатком основне инфраструктуре. У неким селима један од највећих проблема остаје недостатак воде, што додатно отежава живот и послове које жене обављају.

- Јако је тешко живети на селу, посебно у селима где немате ни питку воду, а колико је вода неопходна у сваком домаћинству, то најбоље жена зна. Тако је и у мом Штикову. Највећи проблем је што воде немамо јер, као што знате, овде готово пет месеци киша није пала, па су и извори пресушили. Мени су 72 године, али и даље све радимо као некада. Ручно жањемо раж, узгајамо башту, имамо своје поврће и све што нам у кући треба, упркос том највећем недостатку који сам навела. Жене су овде радне, вредне и борбене изнад свега - појашњава нам Вида Кнежевић.

Да је снага сеоских жена управо у њиховој способности да истрају и да се, без обзира на године, ослоне на сопствени рад и знање, потврђује и **Мира Петојевић**.

- Мени ће ускоро 76 година, али ми смо борбене жене, не дамо се. И ја сам активна чланица од првог дана оснивања удружења и много нам то значи. Дружимо се, али и понешто корисно урадимо. Организујемо радне акције, чистимо гробље и сеоске улице, обележавамо значајне датуме и организујемо турнире у балотама, који су нама важни. Свака од нас има своје обавезе, све радимо код куће, обрађујемо башту и виноград, држимо понешто од блага. Треба се мало и рекреирати. Јако је тешко овде бити жена и не може овде свако да опстане. Ми смо жене навикле на свашта, и на беду, и на сиромаштво, и на крш и на шкрту земљу, али се не дамо. Направимо и вино, испечемо ракију, направимо неки ликер од ораха или дрена, имамо кромпира, капуле, парадајза, свашта у кући мора да буде. Тако нам је лакше и за буџет, јер све имамо мале пензије. Снага наших жена огледа се у томе што имају воље за све и што су на своме. Када су мушкарци играли балоте, није било ових балотана као сада, већ су играли у селу. Они би играли до мрака, а ми бисмо једва чекале да они заврше и да ми ускочимо, па бисмо остајале до поноћи. Мало су нас критиковали што као жене играмо балоте, али се ми нисмо много на то обазирале. Нама је то вид дружења, шале и разговора, али и рекреације - када се сагнеш, потрчиш, пружиш корак, а то је за здравље корисно - поносно истиче Мира.

Босиљка Јањић

ОД ОБНОВЕ СПОМЕНИКА ДО НОВОГ ЖИВОТА ДРУШТВЕНОГ ДОМА

„Петропољке" не желе да буду неми посматрачи пропадања својих насеља. Напротив, својим ангажманом настоје да сачувају оно што је остало, обнове запуштене просторе и створе услове за квалитетнији живот мештана. Једна од најзначајнијих иницијатива јесте обнова некадашњег друштвеног дома у Биочићу, коју су покренуле у сарадњи са другим организацијама и Већем српске националне мањине. Дом, који је 1953. године изградио некадашњи рудник Сиверић за своје рударе, годинама је био запуштен и девастиран. Да би се кренуло у обнову, било је потребно решити бројна имовинско-правна и административна питања, припремити документацију и прибавити неопходне дозволе. После вишегодишњег настојања, пројекат је коначно покренут, а радови се спроводе у фазама.

- Обновиле смо споменик у центру села, а затим смо се пријавиле за средства из програма капиталних инвестиција СНВ-а, за обнову некадашњег друштвеног дома у селу. Град Дрниш нам је изашао у сусрет око укњижбе, уцртавања, израде самог пројекта и прибављања свих потребних дозвола. За то нам је требало око пет година, али смо најзад успеле све да средимо. Добиле смо око 143.000 евра за обнову. Завршили смо прву фазу, заменили кров и лимарију, а сада је у току друга фаза, у којој решавамо питање столарије, и тако редом, фазу по фазу. Сврха обнове је да у скорије будућности отворимо дневни боравак за старије особе, место где ће корисници моћи квалитетно да проводе време, где неће бити усамљени и где ће се спроводити програми у складу са њиховим потребама. Само у Биочићу данас имамо око шездесет таквих људи - каже Босиљка Јањић.

Пример „Петропољки" показује колико се може постићи када постоје воља, упорност и заједнички циљ. Код ових жена нема подела на мушке и женске послове, нити на хобије који би им, због година или традиционалних схватања, били недоступни. Са поносом истичу медаље освојене на турнирима у балотама широм Хрватске, као и све оно што су током година урадиле за своја села. Жене које су у детињству пешачиле и по шеснаест километара у једном правцу до основне школе у Дрнишу, које су током живота биле раднице, домаћице и стубови својих породица, данас и даље налазе снагу да покрећу нове иницијативе, чувају традицију и брину о заједници. А уз све то, готово свакодневно стижу да одиграју партију балота, припреме богату зимницу и домаће специјалитете, узгоје воће и поврће у својим баштама и угосте сваког ко им дође. Управо у томе лежи њихова посебност - у способности да, упркос тешким условима, сачувају ведрину, заједништво и осећај да живот на селу има смисла док год постоје људи који су спремни да се за њега боре.

Васка РАДУЛОВИЋ

У СРПСКОМ ДОМУ У ВУКОВАРУ 14. ОКТОБРА ОДРЖАН ТРЕЋИ ПО РЕДУ „ФЕСТИВАЛ ТАМБУРАШКЕ ПЕСМЕ ВУКОВАР 2026.”

ТАМБУРА ИЗМЕЂУ ДУНАВСКИХ ОБАЛА

Тамбурашка музика, која се на овом подручју преноси с генерације на генерацију, поново је окупила извођаче из Вуковара и Новог Сада. Треће издање Фестивала тамбурашке песме Вуковар 2026. одржано је у Српском дому, уз наступе тамбурашких оркестара, вокалних солиста и младих извођача. Фестивал су организовали Српско културно друштво „Просвјета” пододбор Вуковар и Заједничко веће општина, с циљем очувања музичке традиције и њеног приближавања новим генерацијама. Председник вуковарског пододбора „Просвјета”, **Миленко Живковић**, истакао је тамбурашку музику као важан део културног наслеђа, чије очување подразумева и преношење знања и љубави према овој врсти музике на млађе нараштаје.

- Како ће млади добити прилику да чују нешто овако лепо ако им се не представи на овај начин, а верујте ми, свака песма овде вечерас која се свира и пева, је прелепа и има своју традицију, причу и културу. Она нас подсећа на географски простор и ширину, а тамбурашка музика је једна од најзначајнијих по томе што не познаје границе и свако од нас, с једне или друге обале Дунава, има своју тамбуру - оценио је Живковић.

На фестивалској позорници наступили су чланови и солисти Центра тамбурашке културе и Тамбурашког оркестра „Цвета Сладић-Чича” из Новог Сада, као и представници тамбурашке секције вуковарске „Просвјете” и Тамбурашког оркестра „Вучедолски звуци”.

Вокални солиста Радио-телевизије Нови Сад, који ове године обележава 50 година уметничког рада, **Живојин Јергић** је говорећи о заступљености тамбурашке музике на простору Војводине и Славоније, подсетио на њену дугогодишњу присутност у свакодневном животу и музичкој пракси, посебно у родним Бођанима. Јергић је указао и на посебност славонских тамбурашких оркестара, у којима је, уз уобичајене инструменте, своје место имала и виолина. Дубока укорењеност тамбурашке музике у традицији овог поднебља, оценио је, разлог је због којег ће она наџивети генерације које је данас негују.

- У месту из којег ја долазим било је давно пре три тамбурашка оркестра. Сви су тада имали хлеба од свирања, а сви они су чували традицију те наше песме. Пуно им хвала на томе. Хвала нашој браћи и пријатељима Ромима који су такође сачували нашу музику. Тамбура нема границу, Дунав не значи ништа. Како се свирало у Славонији тако се свира и у Војводини, једино што су оркестри у Славонији уз тамбуру свирали и виолину, што се мени јако допадало. Тамбура ће да живи и даље, то је сигурно - поручио је Јергић.

Вокални део програма обележили су и наступи **Славка Нашигаћина**, доајена градске и варошке музике, **Милисава Петковића** и неколико млађих солиста. Уз традиционалне песме, публика је имала прилику да чује и обраде нумера из других музичких жанрова, међу којима је била и популарна „Ла Бамба”.

Програм је водио **Јован Јовановић**, дугогодишњи музички уредник Радио-телевизије Нови Сад, који такође иза себе има пет деценија рада посвећеног тамбурашкој музици. Подсетио је на дугогодишње везе с Вуковаром, које датирају још из времена некадашње заједничке државе, изразивши задовољство што се сарадња наставља кроз заједничко неговање музичке традиције.

- Постоји један значајан континуитет приликом доласка у ове крајеве. Увек смо се трудили да музичку традицију овог поднебља чувамо, а то чинимо и сада. Ово је за нас један празник тамбуре који обележавамо трећи пут до сада и стварно бих волео да он постане традиција у Вуковару. Вечерас ћу да усмеравам ток вечери са информацијама које су неопходне за посетиоце како би их упознао са музичким делом који следи што ће мало подсетити на те наше радијске емисије које су некада биле најпопуларније средство информисања. Времена су се, нажалост, променила. Сада нам вештачка интелигенција прави музику, снимке и ми више уопште не знамо ко ту пева и да ли пева. Са ове дистанце и 50 година рада иза себе на радију и телевизији, могу рећи да, можда ће звучати мало критички и оштро, али музика данас нема ни приближан квалитет који је пре имала - истакао је Јовановић.

Треће издање фестивала тамбурашке музике и традиционалне песме показало је шаролик програм током којег је публика могла упознати разна подручја из којих долази тамбура, жанрове и интерпретације које превазилазе границе и повезује људе и средине које деле сличну културну баштину.

Одржавање програма финансијски су подржали Савет за националне мањине Владе Републике Хрватске, а фестивал је као саорганизатор отворио председник ЗВО-а **Дејан Дракулић** приликом чега је изразио задовољство наставком одржавања ове културне манифестације која доприноси народном стваралаштву и обогаћује тамбурашку ризницу овог подручја.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ЧЛАНОВИ БЕОГРАДСКОГ РОК САСТАВА КАНДА, КОЦА И НЕБОЈША 16. ОКТОБРА ПОНОВО СУ НАСТУПИЛИ ПРЕД ПУБЛИКОМ НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ. НАКОН ВУКОВАРА И ОСИЈЕКА, КОНЦЕРТ СУ ОДРЖАЛИ И У БАРАЊСКОЈ СРПСКОЈ КУЋИ У БЕЛОМ МАНАСТИРУ

РОК ОСВЕЖЕЊЕ И У БАРАЊИ

Двориште Барањске српске куће недавно је било место сусрета љубитеља алтернативног рок звука и бенда Канда, Коца и Небојша, који је публици приредио свирку са познатим хитовима, али и новим песмама са актуелног мини-албума „Што пре". Публика је тако присуствовала ексклузивном моменту и чула део новог стваралачког поглавља бенда, који се овдашњим фановима први пут представио у новој постави. Наиме, бенду се недавно придружио нови члан, **Дамјан Бабић**, који се, према речима фронтмена **Оливера Нектаријевића**, за кратко време одлично уклопио у екипу.

Био је то један од првих наступа бенда у региону у новој постави, уз песме са мини-албума „Што пре", објављеног у марту ове године. Реч је уједно и о првом ЕП издању у дискографији овог бенда.

- Текстови и наша музика увек су настајали у тренуцима у којима није било прорачуна, калкулација нити размишљања о будућности. У том моменту било је тако јер смо сви заједно то желели. За ову нашу нову музику, за ово ново издање, могу да кажем да је, први пут, технички и продукцијски тамо где треба да буде. Све је на свом месту када га слушам, тако да могу да кажем да сам први пут задовољан. Раније ми је увек нешто сметало када преслушавам албум, а сада, када се ставим у улогу неког другог слушаоца, имам утисак да ми ништа не смета и да могу да кажем: „Е, ово је добро" - рекао је Нектаријевић, додајући да је Дамјан брзо савладао градиво, он је истакао да је за свега недељу дана научио готово све песме пре првог заједничког наступа бенда у Подгорици.

Канда, Коца и Небојша данас су препознатљиви и по томе што више од три деценије остају доследни сопственом изразу, не прилагођавајући се нужно актуелним жанровским и уметничким трендовима. Отвореност и слобода изражавања обележиле су њихов стваралачки пут, а такав приступ показује да је интенција у којој остају верни себи, истовремено њихов свестан уметнички избор и потреба.

- У овом смислу не можемо чак ни да говоримо о одолевању трендовима, већ је то више нека наша аверзија. Може се комотно рећи да имамо отпор према трендовима. Евентуално може да се деси да се некада поклопимо са комерцијалним звуком, да нам се путеви укрсте, али то никада није намерно. Бенд је у свом фундаменту такав. Све чланове трендови углавном не занимају, али ако се с њима сретнемо, не бежимо увек. Дакле, идемо својим путем, али ако се на раскрсници сретнемо са трендом, не бежимо од њега - каже Оливер.

Енергија публике им много значи, а како истичу, управо је она један од најважнијих делова концертног искуства. Иако се реакције публике разликују од града до града, у нијансама, чланове бенда радује што на истоку Хрватске наступају већ трећи пут у последње две године. Добра искуства са претходних концерата, кажу, разлог су због којег се овом подручју радо враћају.

- Овде смо трећи пут у последње две године, што нам се раније није догађало. Драго нам је што су сва досадашња концертна искуства била одлична и на обострану радост. Надамо се да ћемо наставити заједно да ширимо добру енергију. Вечерас наступамо са новим издањем, које представља наше ново поглавље, праћено и кадровским променама у екипи. Све смо то повезали - промењену поставу бенда и ново издање, којим смо наставили да пратимо стари импулс и инстинкт. Објавили смо четири нове песме, а наставићемо и даље. Никада се нисмо ослањали на оно што је проверено и сигурно, већ покушавамо да пратимо унутрашњи осећај, некада намерно, а некада спонтано - истакао је гитариста **Ненад Пеовић**.

Осврћући се на некада и сада, Пеовић каже да је приметио како су могућности за радознале слушаоце много теже те да долази до одређених потешкоћа приликом истраживања различитих музичких праваца јер је пажња публике таква да се не прати више албуме који трају 40 минута.

- Ми смо сви деца албумске културе. Чини ми се да су у овим временима, за онога ко је радознао, хоризонти доста сужени у било којој области уметности. Ја долазим из времена када се подразумевало да у колекцији плоча имаш огроман број наслова које си сам открио. То подразумева да престанеш да обраћаш пажњу на жанрове и стилове, него пратиш оно што те у том тренутку највише инспирише. Та разлика између онда и сада вероватно је и генерацијска - рекао је Пеовић.

Говорећи о новом ЕП издању, које садржи четири песме, најавио је да ће оне ускоро добити и своје визуелне пратеће садржаје. Будући да су чланови бенда одрасли уз албумски формат и културу слушања плоча, у плану је и нови студијски албум. Тренутно имају много идеја, а неколико нових песама већ је при крају. Ипак, не журе са објављивањем, већ ће са актуелним ЕП-јем наступати док не дође време за ново издање албума.

Концерт је одржан у организацији Заједничког већа општина и СКД-а „Просвјета" пододбора Бели Манастир.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

У СРПСКОМ КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ У ВУКОВАРУ 21. ОКТОБРА ОДИГРАНА ЈЕ ПРЕДСТАВА „ЦРВЕНО И ЗЛАТНО”

ИСТОРИЈА ИСПРИЧАНА КРОЗ СУДБИНЕ ДВЕ ЖЕНЕ

Представа „Црвено и златно”, која кроз причу о две значајне жене српске историје осветљава судбину Србије након Косовског боја, одиграна је пред вуковарском публиком у Српском културном центру, а улоге кнегиње Милице и монахиње Јефимије тумаче глумице **Драгана Вујић** и **Јелица Ковачевић**. У средишту овог позоришног комада налазе се тешке одлуке, личне жртве и одговорност према народу у времену великих историјских искушења, а посебан нагласак стављен је на снагу жена које су, суочене са губитком и неизвесношћу, настојале да сачувају веру, достојанство и наду у будућност.

- Било је веома захтевно оживети ове историјске личности, ми се пред сваку представу и даље озбиљно припремамо. Текст је писан средњовековним језиком, у почетку смо преслушавале једна другу како би га лакше научиле, али сада је лакше јер играмо ову представу већ трећу годину. Емотивна је и јако тешка представа, али сматрам да смо успеле у томе. Потврда томе је и то што публика са представе одлази потрешена и пуна емоција - каже глумица Јелица Ковачевић.

Радња представе смештена је у период након Косовског боја, а једна од кључних тема јесте дилема кнегиње Милице о удаји своје кћерке Оливере за османског султана Бајазита, у околностима у којима се будућност земље чинила неизвесном. Кроз разговоре Милице и Јефимије, представа отвара питања мајчинске љубави, жртвовања и избора између личног бола и одговорности према заједници.

- Ово је прича о две јунакиње, али пре свега мајке. Јефимија је своје дете изгубила, изгубила је све зато се и замонашила, удовица је, а Милица у овом тренутку постаје удовица и она ће се касније замонашити, али има децу. Оливера је у том тренутку баш девојчица, има 12 година када је тражи Бајазит. Иако су се жене у то време удавале врло рано са 16-17 година, али она у том тренутку има само 12. Костур ове представе су историјске чињенице, али обрађен је моменат после Косовског боја када Бајазит тражи Оливеру - додаје глумица Драгана Вујић.

Представа „Црвено и златно” не доноси само причу о једном од најтежих периода српске историје, већ и сведочанство о положају жена у времену када су личне жеље и осећања често морале да уступе место опстанку заједнице. Кроз сусрет кнегиње Милице и монахиње Јефимије, публика сагледава историјске догађаје из перспективе мајки суочених са губитком, страхом и тешким одлукама. Иако су живеле пре више од шест векова, њихове дилеме и емоције блиске су и савременом човеку, јер питања родитељске љубави, одговорности и жртвовања не губе на значају кроз време.

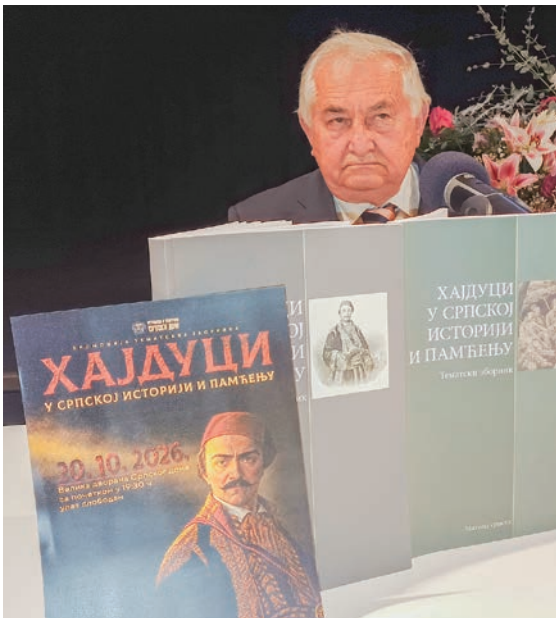
Снага ове драме огледа се у томе што историјске личности не приказује само кроз њихову улогу у великим догађајима, већ и као жене које су се суочавале са личним трагедијама и бориле да сачувају достојанство и веру у будућност. Представа уједно доприноси очувању сећања на значајне личности српске историје и културног наслеђа, подсећајући да иза историјских одлука стоје стварни људи, њихове судбине и осећања. Симболика црвене боје, која упућује на крв и страдање, и златне, која представља светлост и наду, заокружује причу о жртви, снази и истрајности жена чије су одлуке обележиле једно тешко историјско време.

Маја МИЛАНОВИЋ

У СРПСКОМ ДОМУ У ВУКОВАРУ ПРЕДСТАВЉЕНИ ЗБОРНИЦИ РАДОВА СА НАУЧНИХ СКУПОВА У ОРГАНИЗАЦИЈИ МАТИЦЕ СРПСКЕ ПОСВЕЋЕНИ ХАЈДУЦИМА У СРПСКОЈ ИСТОРИЈИ И ПАМЋЕЊУ

О СРПСКИМ ХАЈДУЦИМА КРОЗ ВИЗУРУ НАУКЕ

Генерални секретар Матице српске **Милан Мицић**, академик **Јован Делић** и историчар **Вељко Максић** представили су у Српском дому у Вуковару два зборника радова са научних скупова Матице српске одржаних у Сокоцу у Републици Српској током 2023. и 2024. године. Скупови су се бавили хајдуцима у српској историји и памћењу, а у зборницима је на укупно 487 страница објављено 27 стручних радова. Било је занимљиво чути шта о хајдуцима каже наша историографија, легенде, приче и књижевна дела, а у последње време хајдуцима се бави и историја уметности.

- Веровали или не хајдуци су градили и цркве, имали су и своје иконе, које су или они писали или су их поручивали. У тим манастирима су водили преговоре са Турцима око мира. То је једна веома сложена и никад једносмислена тема, јер хајдуци су, с једне стране, највећим делом и бројем, били борци за слободу, а са друге стране и неки реметилачки фактор у свакој култури. Они су се јављали увек када унутар неког система нешто није функционисало па су људи морали да крену да траже неку своју правду. То је увек било неко ишчашено време које је код нас увек и дуго трајало. Јављали су се и у другим државама и у другим временима и они нису били само српски специјалитет. Уосталом, реч хајдук је турског порекла, а та реч постоји и у мађарском језику - објашњава академик Јован Делић.

Матица српска окупила је на поменутим научним скуповима стручњаке из различитих области, из историје, историје књижевности и уметности, и то из различитих крајева.

- Ту су Универзитети у Новом Саду и Београду, институти за историју, факултети на Палама и у Бањој Луци. Дакле, у том погледу смо захватили врло широко. Успоставили смо сарадњу са Сокоцом, градом у средишту Романије, где су легенде и истине о Старини Новаку, Дели Радивоју, Дели Татомиру и детету Грујици бескрајно значајне и важне за комплетан хајдучки покрет и тамо одржали два научна скупа и потом објавили и ова два научна зборника. Циљ објављивања ових зборника био је да покажемо шта смо направили за то време. Немамо намеру да хајдуке актуализујемо у смислу хајдучије, него да говоримо и о негативним и неким крајње добрим странама те појаве или тог, условно речено покрета који је трајао вековима и у коме су учествовали неки од највећих јунака у српској историји - истакао је академик Делић.

Хајдуцима и њиховим подвизима бавили су се и многи писци па они и данас могу бити занимљива тема прозних дела.

- Тренутно имамо радове који говоре о, на пример, Стеријиним хајдуцима и драмским представама на ту тему, имамо старе радове о хајдук Станку, или хајдук Вељку и много тога се из ових текстова сазнало, а колико ће неко данас у томе наћи инспирације и повода да о томе пише то је друга ствар. Не заборавимо да је и Бранко Ћопић имао такође своје дивне странице на ту тему, да су многи писци о њима нешто проговорили и увек је могуће да то буде књижевни изазов, али нама је циљ да проучимо оно што о томе за сада постоји - закључио је Делић.

Да је предавање било занимљиво сведоче и бројна питања која су постављана из публике и на која су сва три предавача стрпљиво одговарала. Из Матице српске најавили су да ће се овом темом бавити и убудуће иако је веома добра сарадња са Сокоцом, у ком су одржана прва два скупа, нагло прекинута након промене тамошње локалне власти.

Славко БУБАЛО

ВЕК КОЛОНИСТИЧКИХ НАСЕЉА (10)

(НЕ)ОБЕЛЕЖЕНИ ЈУБИЛЕЈИ ДОБРОВОЉАЧКИХ НАСЕЉА

Руинирана зграда школе и споменик у Паулин Двору

Насеља у непосредној вуковарској околини која су углавном насељавали солунски добровољци, а која нису обухваћена овим фељтоном су Антинска Млака и Лудвинци. Нажалост мало је података о овим местима која данас имају мање од сто становника, односно по последњем попису из 2021. године Млака има 55, а Лудвинци 79 становника. Истина, тај број никада није ни био нешто посебно велик, у оба места највише становника уписано је 1953. године, у Млаки 178, а у Лудвинцима 201.

Пре насељавања Лудвинци су били нешто развијенија пустара, а по доласку нових становника тај број се кретао у оба места око стотинак становника. Ни ова два насеља неће мимоићи судбина коју су доживела и друга колонистичка места по избијању рата и окупације Краљевине Југославије. Убрзо је становништво протерано, а о тим данима остало је и понеко сведочанство.

Тако бележимо сведочење Јована Ђипала из Млаке који наводи да је са својом породицом од шест чланова у Србију дошао „према наређењу вође усташа Матије Ижаковића који је био дошао са својом четом у наше село и наредио да се у року за два сата иселимо из истог села и напустимо своју кућу и имање као и да понесемо храну за три дана. Нису ме злостављали ни тукли, али су ми одузели 27 хиљада динара те су ми оставили само 200 динара. Одмах су нас на станици стрпали у возове под контролом усташа и спровели нас даље за Србију, а ово су чинили из мржње што смо ми Срби. У нашем селу знам да није нико био убијен, а једино је било злостављања приликом интернирања из Хрватске. Тамо ми је остало сво имање које су они населили њихов народ, а са собом сам понео најнужније ствари", закључио је Јован Ђипало своје сведочење након протеривања.

Слично је било и у Лудвинцима о чему је више лица оставило сведочанство (Трифун Салапура, Танасије Галијаш, Милан Ђерић, Ђуро Ћалић и Милан Роксандић): „Нама је саопштено од стране усташа на дан 12. јуна 1941. године да са нашом породицом имамо напустити нашу кућу и имање у року од 1 сат не дајући нам времена ни најпотребније ствари да узмемо и да собом понесемо те као такве они су нас скупили у један логор и са осталима дотерали до р. Дрине и овамо у Србију пребацили. Тада они нас нису тукли, али су нас застрашивали и претили нам да ће нас побити ако ово њихово наређење не извршимо што ми бојећи се за своје животе на то морали пристати. Тада а и приликом терања од усташких власти није нико убијен али као што рекосмо било је претње и застрашивања".

Лудвинци су имали и зграду основне школе, а у овом месту једно време функционисао је и фудбалски клуб Хајдук. На поменутој згради школе 1965. године постављена је спомен плоча погинулим и настрадалим мештанима овог места током Другог светског рата. На њој се и данас налазе имена десеторице бораца и 14 лица страдалих као жртве терора.

Територијално Лудвинци данас припадају општини Трпиња док је Антинска Млака саставни део општине Тординци.

Потребно је поменути још једно место насељено солунским добровољцима. То је Паулин Двор, ранија пустара која је у времену Аустроугарске монархије имала осамдесетак становника, а након колонизације тај број се повећава на готово тристо становника. Са избијањем Другог светског рата становништво су расселиле усташке власти, а по његовом завршетку људи се враћају и поново се успоставља живот. Током тог рата 16 мештана Паулин Двора изгубило је живот као борци, а њих седам страдали су као жртве усташког и окупаторског режима. Споменик испред зграде месне школе подигнут је на дан државности Југославије 1962. године. Данас се и на школи, баш као и на споменику виде трагови последњег рата, руинирани, изрешетани, са обезглављеним борцем и тек сачуваном плочом са именима настрадалих. Средином прошлог века број становника овог насеља креће се између 400 и готово 500.

Паулин Двор остао је упамћен и по злочину из 1991. године када су у овом месту припадници хрватске војске убили 19 мештана.

ОПТАНТСКО НАСЕЉЕ

Места која су настајала колонизацијом након Првог светског рата нису везана искључиво за солунске добровољце него и за оптанте, оне који су оптирали из Мађарске државе у Југославију. Таквих насеља далеко више има у Барањи, а на вуковарском подручју издваја се место Лужац, данас саставни део Вуковара. Историчар др Милан Мицић у својој књизи „Колонистичка насеља (1920-1941) - Банат, Бачка, Срем" бави се и темом Лушца: „Највећи аграрни објекат у Срему за потребе колонизације био је највећи посед, вуковарско властелинство грофа Ј. Елца које је износило 33028 к.ј. земљишта и на којем је било надељено 5042 аграрна субјекта са 18491 к.ј. земљишта од чега 99 српских оптаната из Мађарске који су добили на овом поседу 466 к.ј. земље или у просеку 4,7 к.ј. земљишта. Српски оптанти из Мађарске били су на овом поседу концентрисани у три насеља у околини Вуковара: Лужац које је било искључиво оптантско насеље где је живело 55 оптантских породица насељених из Поморишја (50 из Чанада, 3 из Ловре код Будимпеште и 2 из Сирига); Вуковар предграђе колонија која је бројала 25 породица од чега 23 оптантске које су такође населили српски оптанти из Поморишја (Чанад) и Липовача где је 1925. године живело 19 насељених добровољаца, 17 оптаната и 3 месна аграрна интересента."

Након досељавања на Лужац становништво је живело у велепоседничким зградама, а додељено земљиште није било довољно за живот тек досељених породица.

С временом људи су подизали куће и остале неопходне објекте за које су добили кредит од Савеза аграрних заједница са каматом од 3 одсто. Две године након добијеног кредита, односно крајем 1927. године на Лушцу је било подигнуто 45 кућа.

Мали приходи од ионако мале количине обрадивог земљишта којег су добили приморали су становништво овог насеља да се почне запошљавати у оближњој фабрици „Бата".

Нису то били једини проблеми насељеног

становништва. Иако је било близу града долазак до Вуковара био је отежан у јесењим и зимским месецима јер је једини пут био у јако лошем стању. Додатни проблем представљала је и одводња воде јер није био изграђен систем канала.

Уз све те проблеме у насељу није постојала ни школа те је 1933. године затражено од Просветног одељења Дунавске бановине изградња школске зграде с обзиром да је у то време овде било педесетак школске деце: „Насељеници у Лушцу немају посла ни са полицијом ни са судом. Наша деца се такође одгајају за мирне и поштене грађане, али свакодневно одлажење у школу неколико километара без родитељског надзора могло би уродити вољом за скитањем", наводи се у једном допису о потреби подизања школе.

Ипак, све ове молбе и захтеви нису уродили плодом тако да је ово насеље почетак Другог светског рата дочекало без школе и у тешким животним условима.

Школска зграда подигнута је тек 1957. године, а о томе Винковачки лист пише: „Почетком овог тједна отворено је у Лушцу једно школско одјељење које ће радити у саставу Прве четверогодишње школе у Новом Вуковару. Том приликом мјештани су приредили малу свечаност којој су присуствовали и неки просвјетни радници из Вуковара. О потреби једног школског одјељења у овоме селу било је већ дуље вријеме говора, а сада кад су постојале материјалне могућности ово је питање и реализирано. Предвиђа се да ће у Вуковар ићи једино дјеца четвртог разреда јер се за свега њих три или четири не може отворити посебно одјељење."

Век од стварања нових насеља, односно насељавања становништва махом на пустаре грофовије Елц након Првог светског рата, остао је необележен или тек скромно поменут како у самим местима тако и у широј јавности. Кроз сто година ова насеља и њихови становници преживели су многа искушења и недаће.

Најпре је потребно поменути да су дошли из удаљених крајева, већина њих из брдских и планинских са мањим знањем обраде земљишта у равничарским условима, преко разних проблема до којих су дошли и отежаних услова живота с обзиром да им није у потпуности решено све оно што је обећано. На све то надовезао се и Други светски рат, протеривање и страдање па повратак и живот у новим условима и околностима. Рат деведесетих година за већину места био је судбоносни с обзиром да након његовог краја долази до повећаног одлива становништва из ионако малих места.

Судбина ових насеља данас је под знаком питања и уколико не дође до неке промене већини од њих прети изумирање.

Срђан СЕКУЛИЋ

Извори и литература:

1. Др Милан Мицић, Колонистичка насеља (1920-1941) - Банат, Бачка, Срем
2. Винковачки лист
3. Архивска грађа

У ОРГАНИЗАЦИЈИ КУД-а СЛОГА ИЗ ВУКОВАРА, ОСМУ ГОДИНУ ЗАРЕДОМ, ОДРЖАНА ЈЕ ДВОДНЕВНА МАНИФЕСТАЦИЈА ПОД НАЗИВОМ ФЕСТИВАЛ ЛЕПЕ РЕЧИ

ЛЕПА РЕЧ ДАЛЕКО СЕ ЧУЈЕ

Манифестација која окупља ученике основношколског узраста који наставу похађају по моделима А и Ц мањинског образовања, одржана је у кући Лавослава Ружичке у Вуковару 23. и 24. октобра. Ученици су тако имали прилику показати своја литерарна и рецитаторска умећа, а пројекат је финансирало Министарство науке и образовања Републике Хрватске.

- Сваке године је све већи број учесника и у односу на прву и сада, ево већ нашу осму годину пројекта, тај број се повећава. Укупно имамо 17 пристиглих радова на смотри литерараца и 29 рецитатора за такмичење. Оно што бих истакнуо је то да нам ове године недостају учесници из унутрашњости Хрватске, односно ученици који похађају наставу на српском језику по моделу Ц - рекао је секретар КУД-а Слога из Вуковара **Зоран Новоселац**.

Циљ фестивала је да се деца, кроз задане теме креативно и слободно изражавају на свом матерњем језику, те на тај начин покажу љубав и неговање српског језика, ћириличног писма и културне традиције, те развијају своје стваралачке способности.

- За литерарце теме су биле распоређене у три старосне категорије, за млађи узраст ученика трећег и четвртог разреда основних школа биле су „Шапуће ми ветар", „Чувар мојих тајни има реп" и „Један дан као јунак/јунакиња." Средњи узраст петог и шестог разреда имао је теме „Песме личе на тебе", „Ненаписано писмо мом узору" и „Моја отаџбина у капљици росе", а за ученике старијег узраста седмог и осмог разреда задане теме биле су „Трагови предака у мојим корацима", „Када би реке умеле да говоре" и „Први трептај срца." Ученицима се допада када Слога организује фестивал јер се после увек међусобно друже, а и бројна су пријатељства већ склопљена - изјавила је водитељка пројекта и наставница српског језика **Милица Шарчевић Туњић**, која је изразила жаљење због овогодишњег недостатка ученика који похађају наставу по моделу Ц.

Приликом оцењивања радова стручна комисија није гледала само како је написан рад, већ и начин интерпретације, изражавање и изговор. За прва три места обезбеђени су пехари, док су победници као награду добили још и књигу познатих српских писаца.

- Назив моје теме је „Трагови предака у мојим корацима" и одабрао сам ову тему јер у задње време доста мислим о таквим стварима. Највећа инспирација ми је мој деда јер ме он свему научио и моја баба. Јако волим говорити својим матерњим језиком те осећам велику слободу када пишем на српском језику - рекао је један од такмичара **Филип Ркман**, ученик осмог разреда Основне школе Негославци.

У категорији литерараца млађег узраста друго место заузео је **Јован Мишљеновић** из ОШ Борово, док је победницом из исте школе проглашена и **Александра Чаовић**. У средњој категорији треће место освојила је **Маја Миловановић** из ОШ Бршадин, друга је била **Јелена Мандић** из ОШ Синише Главашевића, а прво је место из исте школе освојио **Саша Вукелић**. У старијем узрасту треће и друго место заузео је **Филип Ркман** ученик ОШ Негославци и **Емилија Дорогин** из ОШ Драгутина Тадијановића, док је победу однео **Лазар Мишљеновић** из ОШ Борово.

Што се тиче рецитатора млађег узраста треће место припало је **Алекси Мишановићу** из ОШ Синише Главашевића, друга је **Дуња Васиљевић** из ОШ Борово, а победницом је проглашена **Хелена Маширевић** из ОШ Трпиња. Код средњег узраста прво је место заузела **Оливера Цветковић** из ОШ Маркушица, а друго и треће место **Леонора Шијаков** из ОШ Негославци и **Теа Драгаш** из ОШ Синише Главашевића. Код старијег узраста победу је однела **Милица Богдановић** из ОШ Синише Главашевића, док су друго и треће место заузеле **Милица Миљевић** из ОШ Бобота и **Дамјана Зимоња** из ОШ Драгутина Тадијановића.

Драгана КОНЧАРЕВИЋ

ИМПРЕСУМ

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР
ИЗВОР

Број: 409

Бесплатно издање

ГОДИНА XX
Вуковар, 28. октобар 2026.

Издавач:
Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:
Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:
Јадранка Јањимовић

Редакција:
Вуковар:
Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Милановић, Мирјана Цветковић;
Книн:
Васка Радуловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:
Марко Кртинић

Штампа:
Глас Славоније д.д. Осијек
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:
Еугена Кватерника 1, Вуковар
Тел: 032/416-667
Факс: 032/422-755
Имејл: mediji@zvo.hr
Веб: www.zvo.hr

Излази сваких 14 дана
Тираж: 7000
Насловна страна: МОШТИ СВ. СТЕФАНА ШТИЉАНОВИЋА ДОЧЕКАНЕ У ДАЉУ

Лист суфинансирају:
Савет за националне мањине Владе Републике Хрватске

Министарство информисања и телекомуникација Републике Србије

Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства

ВЕЛИКАНИ СРПСКОГ СПОРТА (29)

МИЛУТИН ШОШКИЋ (1937-2022)

Милутин Шошкић рођен је 31. децембра 1937. године у Јабланици код Пећи, од оца Јеремије, краљевског официра, и мајке Радунке, као њихово четврто дете. Његови преци воде порекло из Братоножића. Почетком 18. века преселили су се у Улотину у Црној Гори, а један огранак породице населио се у Јабланици. Одрастао је у патријархалној породици. Други светски рат провео је у избеглиштву у Пећкој патријаршији. Након рата, у једанаестој години почео је да тренира фудбал у Црвеној звезди где се задржао пола године, а касније је прешао у Партизан у ком је провео већи део спортске каријере.

Био је омладински репрезентативац Југославије, капитен и најбољи појединац јуниорског тима Партизана, који је освојио две титуле државног првака. Постао је стандардни партизанов првотимац који је за екипу одиграо 387 утакмица. Захваљујући својој доброј игри постао је и голман репрезентације заменивши на голу чувеног Владимира Беару. У дресу репрезентације одиграо је укупно 50 утакмица.

Први репрезентативни успех остварио је на Европском првенству 1960. године на ком је репрезентација Југославије освојила сребрну медаљу након победе над Француском у полуфиналу 5:4 и пораза од СССР-а у финалу са 2:1 и то након продужетака. Исте године са репрезентацијом је освојио златну медаљу на Олимпијади у Риму победивши у финалу Данску резултатом од 3:1.

На Светском првенству у Чилеу 1962. године Југославија је освојила четврто место, а Шошкић је доживео велико признање када је позван у изабрани „тим света" на утакмицу Енглеска против света која је одиграна на стадиону Вембли 1965. године. Интернационалну каријеру започео је у западнонемачком граду Келну у ком је имао статус првог голмана, али га је ускоро задесила тешка повреда, односно прелом ноге због чега је дуго био ван игре. Када се напокон вратио на терен доживео је нови прелом ноге и његова играчка каријера морала је да се заврши.

По завршетку каријере уписао је и завршио вишу тренерску школу те преузео клупу ОФК Београда где је остао пет година. Потом је преузео Кикинду у Другој савезној лиги, а онда се вратио у Партизан на место помоћног тренера. Радио је са Бором Милутиновићем и Ненадом Бјековићем.

Када је Милутиновиће 1993. године преузео кормило репрезентације Сједињених Америчких Држава Шошкића је поставио за тренера голмана. На том месту Шошкић је остао и након што је Милутиновић напустио Америку и то све до 2006. године.

Шошкић је умро 27. августа 2022. године. У његову част играчи Партизана су на 168. вечитом дербију, одржаном 31. августа, изашли са плавим мајицама на којима је било његово презиме и број 1, док је голман Александар Поповић носио белу мајицу са Шошкићевим ликом спреда и натписом Шоле и бројем један на леђима. Слично мајицу носио је и тренер Партизана Гордан Петрић. Пре почетка утакмице минутом ћутања одата му је пошта. И ФК Келн, чији гол је Шошкић чувао од 1966. до 1971. године је 30. августа 2022. такође издао саопштење поводом његове смрти у ком је поред кратке биографије наведено да је Шошкић био члан екипе која је 1968. године освојила први Куп СР Немачке за Келн.

Шошкић је сахрањен у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

С.Б.

У ОСТРОВУ ОБЕЛЕЖЕНА ГОДИШЊИЦА ОСНИВАЊА ВАТРОГАСНОГ ДРУШТВА

ВАТРОГАСЦИ АКТИВНИ ДЕВЕТ ДЕЦЕНИЈА

Добровољно ватрогасно друштво из Острова пригодним програмом обележило је 90 година од оснивања.

Била је ово прилика да се чланови овог друштва окупе заједно са својим пријатељима и гостима те обележе вредан јубилеј и традицију која у Острову не јењава ни у данашњем времену када су људи све више удаљени од било каквог добровољног активизма.

Добровољно ватрогасно друштво из Острова данас броји 74 члана од којих 32 оперативна ватрогасца те четворицу приправника који ће ускоро полагати испит за ватрогасца. На Општини Маркушица друштво се данас води као централно, а уједно је и једино добровољно ватрогасно друштво на подручју ове локалне самоуправе. Управу друштва од 2023. године чине председник **Александар Мандић**, командир **Милан Радусин**, заменик командира и секретар **Немања Мартоњи**, благајник **Бранислав Шаулић**, спремиштар **Милан Мијаковац** и ликвидатор **Ђорђе Ћирић**.

- С обзиром на ту чињеницу да смо централно друштво на нашој општини јер се нажалост ДВД у Маркушици угасио пре неколико година, наша је и обавеза да у сваком тренутку имамо минимум 20 оперативних ватрогасаца. Такође, у својим редовима имамо и почасних чланова који су дужи низ година чланови друштва, а некада и активни ватрогасци - истакао је председник ДВД-а Острово Александар Мандић.

Друштво се некада финансирало из чланарине која је сакупљана у целом селу, а седамдесетих година добило је и своје просторије, односно спремиште у склопу Дома културе које је пре двадесетак година и реновирано. С временом куповала се и опрема, а данас је она на једном завидном нивоу за једно сеоско ватрогасно друштво.

- Што се тиче опреме у задње време се стање поприлично поправило. Пре неколико година дародавним уговором добили смо једно возило од ДВД-а Маркушица, а од почетка двехиљадитих година кренуло се са набавком возила, односно ватрогасних камиона. До тада смо имали једну тракторску цистерну као и Ладу Ниву са приколицом на којој је била пумпа. Данас имамо три камиона од којих се један налази у Маркушици, а један је планиран за Габош када се тамо буде решило питање адекватне гараже. На тај начин трудимо се да целу општину обухватимо са нашим ДВД-ом и да будемо оперативни у сваком њеном месту - рекао је Мандић.

ЗЛАТНЕ ПЛАКЕТЕ НАЈСТАРИЈИМ ЧЛАНОВИМА

Последњих година островски ватрогасци имају просечно осам до девет интервенција годишње од којих су углавном пожари на отвореном простору, а такође буде и одређених техничких интервенција као нпр. у случају неке временске непогоде.

У својим редовима како некада тако и данас имају и доста младих, а све је почело још средином тридесетих година прошлог века.

- По неким подацима 1935. године окупило се неколико наших мештана који су тада основали друштво за заштиту од пожара које је следеће године и регистровано. Први председник је био Јово Азаповић трговац, секретар Стево Мачванин, командир Радо Мачванин, а имали смо и трубача који је вероватно у то време оглашавао пожаре и тада је ту улогу имао Радо Рајковић. Након Другог светског рата друштво се поново активира и региструје и у том периоду све до 2012. године командир је био Драго Мрмош, пуних 60 година. У то време имали смо добре односе са савезом од кога смо добијали и неке мање донације - истиче дугогодишњи члан овог друштва и некадашњи председник **Десимир Панић** који се ватрогасцима придружио још као дечак.

- Некада у моје време било је срамота не играти фудбал, али било је срамота и не бити ватрогасац. На тај начин сам се и ја прикључио друштву и до данас сам његов члан - наглашава Панић.

Након рата деведесетих друштво је поново регистровано у Хрватској и од тада без прекида функционише до данас. Финансира се углавном донацијама Општине Маркушица с обзиром да су локалне самоуправе законски обавезне да финансирају ватрогасна друштва.

Програм обележавања овог респектабилног јубилеја почео је дефилеом ватрогасних возила улицама Острова, а настављен је свечаним програмом и дружењем у Дому културе. Том приликом друштво је доделило бројне плакете и признања члановима, сарадницима и пријатељима друштва, а међу њима и четири златне плакете најстаријим живим члановима и некадашњим носиоцима друштва, а то су **Драгољуб Мрмош**, **Павле Чича**, **Десимир Панић** и **Светислав Цветковић**.

Поред редовних обавеза на гашењу пожара друштво је некада било организатор разних забава и дружења као и учесник на бројним ватрогасним такмичењима на којима су чланови освајали и награде. На тај начин обележило је животе многобројних мештана Острова.

Срђан СЕКУЛИЋ

Следећи 410. број Извора излази у среду 11. новембра 2026.
Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 6. новембра на РТРС плус у 17:50, у суботу 7. новембра на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 9. новембра на РТВ 1 у 15:25.